

การวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยา

เป่ยจิงกงเหรินถาง

วสันต์ ทวีทรัพย์ศิริพันธ์

สาขาวิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail: wasan.s@rsu.ac.th

*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงกงเหรินถาง การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงกงเหรินถางทั้งหมด 80 ตำรับ ซึ่งมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงตำรับยาจาก Pharmacopoeia of the People's Republic of China (2020) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า ในข้อมูลสำคัญที่ระบุอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูป ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) นั้นมีโครงสร้างทางไวยากรณ์จีนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” “กริยา + กรรม” “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” “รวมความ” และ “ตัวเลข + ลักษณะนาม” ซึ่งโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่พบเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านไวยากรณ์จีนเท่านั้น หากแต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เพื่อการแปลฉลากยาจีนสำเร็จรูปอีกด้วย

คำสำคัญ: โครงสร้างไวยากรณ์จีน, ฉลากยาจีนสำเร็จรูป, ร้านยาเป่ยจิงกงเหรินถาง

Analysis of Chinese Grammatical Structures Appearing on the Labels of Finished Chinese Medicine Labels from Beijing Tongrentang Pharmacy

Wasan Supsiriphan

Chinese Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

E-mail: wasan.s@rsu.ac.th

*Corresponding author

Abstract

This research aims to study the Chinese grammatical structures appearing on the labels of finished Chinese medicine labels from Beijing Tongrentang Pharmacy. This research employs a mixed-methods approach, incorporating both quantitative and qualitative analysis. It examines and analyzes the grammatical structure of Chinese based on samples from 80 traditional Chinese medicine prescriptions found on the labels of ready-made medicines from the Beijing Tong Ren Tang pharmacy, which are referenced as the source of the prescriptions from Pharmacopoeia of the People's Republic of China (2020) based on the principles of the theory of syntactic structure. The research has found that important information listed in the labels of finished Chinese medicines, including the name of the medicinal product (药品名称), characteristics and properties (性状), uses (功能主治), package size (规格), posology and method of administration (用法用量), and contraindications (禁忌), contains a variety of Chinese grammatical structures, such as “subject + verb,” “verb + object,” “modifier + main unit,” “summary,” and “number + classifier.” These Chinese grammar structures are not only useful for studying Chinese grammar but also for translating finished Chinese medicine labels.

Keywords: Chinese Grammatical Structure, Finished Chinese Medicine Labels, Beijing Tongrentang Pharmacy

บทนำ

ในปัจจุบัน ผู้คนจำนวนไม่น้อยเนื่องจากค่านึงถึงผลข้างเคียงของยาแผนปัจจุบัน จึงหันมาดูแลสุขภาพและรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยยาสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น และหนึ่งในประเภทของยาสมุนไพรที่เป็นที่นิยมคือยาสมุนไพรจีน เนื่องจากประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ตำรับยาที่มากมาย และสรรพคุณที่ครอบคลุมทั้งการบำรุงสุขภาพและรักษาโรค รวมถึงการไร้ผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย ยาสมุนไพรจีนได้รับการพัฒนาจากยาที่ต้องผ่านการต้มมาเป็นยาสำเร็จรูปที่มีความสะดวกในการอุปโภคบริโภค ยาจีนสำเร็จรูปเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในประเทศไทยเป็นอย่างมากจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากในขณะที่จำนวนผู้ป่วยโควิด-19 ในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยาที่ใช้ในการรักษา เช่นยาพาราเซตามอล เวียร์ของแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มขาดแคลน ผู้คนจึงเริ่มมองหาการรักษาในแนวทางศาสตร์การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ ทดแทน ซึ่งยารักษาที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงคือ ยาจีนสำเร็จรูป โดยยาจีนสำเร็จรูปที่มีบทบาทสำคัญในการใช้เพื่อรักษาโควิด-19 นั้น จากคำระบุของ นพ.ภาสกร วัฒนวิบูล อุปนายกสมาคมแพทย์แผนจีน ประเทศไทย และ ดร.รุ่งลารณ วิวัฒน์ปิยะวงศ์ รองประธานคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉินแห่งสมาพันธ์แพทย์แผนจีนโลกที่ให้ไว้ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตำรับด้วยกันคือ “莲花清瘟胶囊” “藿香正气液” “玉屏风散” “清热祛湿” “扶正避瘟” และ “清肺排毒汤”

จากบทบาทสำคัญในการใช้เพื่อรักษาโควิด-19 ของยาจีนสำเร็จรูปทั้ง 6 ตำรับนี้เอง ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากหันมาสนใจรักษาอาการเจ็บป่วยของตนด้วยยาจีนสำเร็จรูปเพิ่มมากขึ้น และแม้ว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบันจะคลี่คลายลงแล้ว แต่ยาจีนสำเร็จรูปก็ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากบรรดาผู้คนที่บริโภคยาจีนสำเร็จรูปเชื่อว่า การบริโภคยาจีนสำเร็จรูปนอกจากจะสามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของตนโดยไร้ผลข้างเคียงจากยาได้แล้ว ยังสามารถช่วยปรับสมดุลร่างกายให้มีความแข็งแรงขึ้นอีกด้วย (ศัญดา ด่านไทยวัฒนา, ศิริพร พจนพาณิชพงศ์, วันฉัตร โสฬส, 2564) ซึ่งเมื่อกล่าวถึงยาจีนสำเร็จรูปแล้ว สิ่งที่มาคู่กับยาจีนสำเร็จรูปคือฉลากยาจีนและคำแปลภาษาไทย จากการสำรวจยาจีนสำเร็จรูปหลายตำรับที่มีจำหน่ายอยู่ตามร้านขายยาแผนโบราณทั่วไป ผู้วิจัยพบว่า ฉลากยาจีนสำเร็จรูปหลายตำรับมีคำแปลภาษาไทยที่ไม่สมบูรณ์ อาทิ ฉลากยาจีนสำเร็จรูปบางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงไต บางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงปอดและม้าม บางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงตับและปรับสมดุลกระเพาะ แต่พอนำมาแปลเป็นไทยแล้ว กลับระบุแต่เพียงว่าบำรุงร่างกาย โดยที่ไม่ได้ระบุว่าบำรุงร่างกายส่วนใด ซึ่งนี้อาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดว่ายาจีนสำเร็จรูปตำรับดังกล่าวสามารถใช้บำรุงร่างกายได้ทุกส่วนและอาจเกิดโทษต่อร่างกายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้แปลไม่คุ้นชินกับโครงสร้างไวยากรณ์ของฉลากยาจีนที่มักจะถูกวางอยู่ในรูปแบบคำสี่พยางค์ เช่นเดียวกับสำนวนจีน ด้วยปัญหานี้เอง ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปล ดังที่กนกพร นุ่มทอง (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปลไว้ในหนังสือ ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยว่า การที่ผู้แปลจะมีทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยที่ดีได้นั้น จะต้องอาศัย 3 เรื่องด้วยกัน ซึ่งที่กล่าวถึงเป็นอันดับแรกเลยก็คือ จะต้องพัฒนาพื้นฐานทางไวยากรณ์ของตนให้ดีทั้ง 2 ภาษาเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะใช้ในการวิเคราะห์ต้นฉบับ (กนกพร นุ่มทอง, 2563: 51)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูป และจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนเพื่อประโยชน์ในการแปลฉลากยาจีนเป็นภาษาต่างประเทศทั้งหมด 5 งานวิจัยด้วยกัน ซึ่งเป็นงานวิจัยในต่างประเทศทั้งหมด ได้แก่ งานวิจัยของ Zhou (2005) ที่วิเคราะห์โครงสร้างของชื่อยาจีนสำเร็จรูป งานวิจัยของ Zhu, Jin, Yu, Duan, Wang & Yang (2010) ที่ศึกษาโครงสร้างคำสองพยางค์ของศัพท์เฉพาะทางการแพทย์แผนจีนเพื่อใช้เป็นหลักในการแปลเป็นภาษาอังกฤษ งานวิจัยของ Zhang & Yun (2018) ที่ศึกษาโครงสร้างของชื่อและสรรพคุณยาจีนในฉลากยาจีนเพื่อใช้สำหรับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ งานวิจัยของ Luo (2021) ที่ศึกษาการแปลสรรพคุณยาจีนในฉลากยาจีนเป็นภาษาอังกฤษ และงานวิจัยของ Fu & Liu (2022) ที่ศึกษาโครงสร้างคำสี่พยางค์ของคำเฉพาะทางการแพทย์แผนจีนเกี่ยวกับโรคทางอวัยวะที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ความถูกต้องในคำแปลภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเห็นได้ว่า งานวิจัยเหล่านี้ต่างก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปลฉลากยาจีนด้วยกันทั้งสิ้น

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยนี้ขึ้น โดยเลือกศึกษาตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเปย์จิงถงเหรินถาง สำหรับร้านยาเปย์จิงถงเหรินถางนั้น ถือเป็นร้านยาสมุนไพรจีนที่มีชื่อเสียง มียาจีนสำเร็จรูปจำหน่ายมากมาย อีกทั้งยังมีสาขาและเป็นที่รู้จักในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ดังนั้นตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่รวบรวมได้จึงมีโครงสร้างไวยากรณ์ที่สามารถนำมาศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากข้อมูลสำคัญที่ระบุอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเปย์จิงถงเหรินถางทั้งหมด 80 คำรับ ซึ่งได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ซึ่งถูกใช้เป็นหลักสากลในการวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาทั่วโลก สำหรับในส่วนของส่วนประกอบ (成分) ที่มีลักษณะเป็นคำ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทคำนามแต่เพียงอย่างเดียว และส่วนอื่น ๆ ที่ไม่มีความหลากหลายทางโครงสร้างไวยากรณ์ อาทิ ปฏิกริยาอันไม่พึงประสงค์ (不良反应) ที่พบแต่เพียงคำว่า“尚不明确”(ยังไม่ชัดเจน) หรือวันหมดอายุ (有效期) ที่ระบุเพียงวันที่หรือจำนวนวัน การวิจัยนี้จะไม่นำมาวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากไม่สามารถแสดงโครงสร้างไวยากรณ์ของฉลากยาจีนสำเร็จรูปได้อย่างครอบคลุม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเปย์จิงถงเหรินถาง

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนจากฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเปย์จิงถงเหรินถาง ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) เอกสารเกี่ยวกับตำรับยาจีน งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์จีนของฉลากยาจีน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอ้างอิงที่สอดคล้องกับงานวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างฉลากยาจีนจากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับที่จำหน่ายอยู่ในร้านยาและเว็บไซต์ของร้านยาเปยจิงถงเหรินถาง ประเทศไทย (<https://www.tongrentangthai.com>) และประเทศจีน (<https://www.tongrentang.com> และ <https://www.tongrentangxs.com>) ที่บุคคลทั่วไปสามารถสั่งซื้อหรือเข้าถึงข้อมูลได้เป็นสาธารณะ

3. วิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมดที่ได้เก็บรวบรวมมา โดยวิเคราะห์ในส่วนชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ พร้อมทั้งสรุปและอภิปรายผลโดยการใช้ตัวอย่างประโยค เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการอ้างอิง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนของข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะ และคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) จากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับ ได้แก่

益肾强身丸	防衰益寿丸	六味地黄丸	肾宝片
锁阳固精丸	石斛夜光丸	杞菊地黄丸	归芍地黄丸
人参鹿茸丸	加味青娥丸	壮腰健肾丸	补肾强身片
阳春口服液	益肾乌发口服液	桂附地黄丸	鹿胎膏
益母草颗粒	复方益母草膏	奥利司他胶囊	益安宁丸
安神补脑液	八珍益母丸	艾附暖宫丸	乌鸡白凤丸
坤宝丸	参苓白术散	生脉饮口服液	附子理中丸
香砂和胃丸	补中益气丸	排毒养颜胶囊	孔圣枕中丸
玫芦消痤膏	儿童清肺口服液	健儿消食口服液	知柏地黄丸
舒筋健腰丸	莲花清瘟胶囊	感冒清热颗粒	定坤丹
五子衍宗丸	破壁灵芝孢子粉胶囊	二陈丸	当归苦参丸
更年宁	驴胶补血颗粒	益肾兴阳胶囊	良附丸
舒肝和胃丸	跌打丸	养阴清肺丸	西洋参
十全大补酒	人参养荣丸	人身健脾丸	人身归脾丸
精致五加皮酒	都梁丸	大山楂丸	参茸丸
补益资生丸	醒脾开胃颗粒	仁丹	气管炎丸
儿童咳液	京制牛黄解毒丸	藿香正气水	加味逍遥丸
参苓白术颗粒	生脉饮	枣仁安神液	地榆槐角丸
复方杜仲强腰酒	天麻丸	白凤丸	同仁翻复丸
清音丸	大活络丹	板蓝根颗粒	银翘解毒片

ตามหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ของ Chomsky (2002) ที่ว่าด้วยการศึกษาความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในประโยค ผู้วิจัยพบ

โครงสร้างไวยากรณ์จีนดังต่อไปนี้คือ 1) โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” 2) โครงสร้าง “กริยา + กรรม” 3) โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” 4) โครงสร้าง “รวมความ” 5) โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณะนาม” ซึ่งในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงชื่อเรียกประเภทคำและโครงสร้างทางไวยากรณ์จีนภาษาไทยจาก ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2541) และเต๋อจิน, หลี (2563) รวมถึงอ้างอิงพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับเพยฉี (2553) เพื่อประกอบการแปลความหมายและอธิบายความ

1. โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา”

โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ถือได้ว่าเป็นโครงสร้างที่พบได้ทั่วไปในฉลากยาจีน โดยโครงสร้างประเภทนี้จะมีลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ในรูปแบบที่ตายตัว กล่าวคือบทประธานจะอยู่ในตำแหน่งด้านหน้า และบทกริยาจะอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง ซึ่งบทประธานและบทกริยาในโครงสร้างนี้ จะมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) + ส่วนบรรยาย (บทกริยา) (Huang & Liao, 2017) ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนประเภทนี้ เช่น

(1) 全身乏力 (ทั่วร่างกายไม่มีแรง)

全身 乏力

ทั่วร่างกาย ไม่มีแรง

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป “益肾强身丸”)

(2) 食欲不振 (ไม่เจริญอาหาร)

食欲 不振

ความอยากอาหาร ไม่เจริญ (อาหาร)

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป “补益资生丸”)

(3) 腰膝酸软 (เอวและเข่าปวดเมื่อยอ่อนแรง)

腰膝 酸软

เอวและเข่า ปวดเมื่อยอ่อนแรง

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป “六位地黄丸”)

(4) 儿童、孕妇、哺乳期妇女禁用 (เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรห้ามใช้)

儿童 孕妇 哺乳期妇女 禁用

เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตร ห้ามใช้

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป “防衰益寿丸”)

(5) 口服 (รับประทาน)

口 服

ปาก รับประทาน

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป “肾宝片”)

(6) 味甜、微酸 (รสชาติหวานและเปรี้ยวเล็กน้อย)

味 甜 微酸
รสชาติ หวาน เปรี้ยวเล็กน้อย

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“归芍地黄丸”)

จากโครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ของตัวอย่างที่ (1) – (6) จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) กับ ส่วนบรรยาย (บทกริยา) ที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนนั้น มักแสดงถึง 1) อาการและลักษณะของอาการ เช่น ตัวอย่างที่ (2) “食欲”(ความอยากอาหาร) มีลักษณะ“不振”(ไม่เจริญ (อาหาร)) 2) อวัยวะที่ผิดปกติและอาการผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น เช่น ตัวอย่างที่ (3)“腰膝”(เอวและเข่า) มีอาการ“酸软”(ปวดเมื่อยอ่อนแรง) 3) บุคคลและข้อห้าม เช่น ตัวอย่างที่ (4)“儿童、孕妇、哺乳期妇女”(เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรห้ามใช้) มีข้อห้ามคือ“禁用”(ห้ามใช้) 4) อวัยวะกับการใช้ยา เช่น ตัวอย่างที่ (5) “口”(ปาก) กับการ“服”(รับประทาน) เข้าไป 5) ลักษณะและคุณสมบัติของยา เช่น ตัวอย่างที่ (6) “味”(รสชาติ) มีรส“甜、微酸”(หวานและเปรี้ยวเล็กน้อย)

2. โครงสร้าง “กริยา + กรรม”

โครงสร้าง “กริยา + กรรม” ถือเป็นอีกโครงสร้างหนึ่งที่มีความสำคัญและพบได้บ่อยในฉลากยาจีน โดยเฉพาะในส่วนของสรรพคุณยา ในโครงสร้างประเภทนี้ คำหรือวลีที่อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าจะทำหน้าที่แสดงการกระทำ ส่วนคำหรือวลีในตำแหน่งด้านหลังจะทำหน้าที่แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบหรือถูกกระทำจากการกระทำของคำในตำแหน่งด้านหน้า (Liu, Pan & Gu, 2019) ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “กริยา + กรรม” เช่น

(7) 调经 (ปรับสมดุลประจำเดือน)

调 经
ปรับ ประจำเดือน

[กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“驴胶补血颗粒”)

(8) 益肺气 (เสริมซี่ปอด)

益 肺气
เสริม ซี่ปอด

[กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参苓白术散”)

(9) 补肾、散寒、止痛 (บำรุงไต สลายความเย็น ระวังปวด)

补 肾 散 寒 止 痛
บำรุง ไต สลาย ความเย็น ระวัง อาการปวด

[กริยา] + [กรรม] [กริยา] + [กรรม] [กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“加味青娥丸”)

จากตัวอย่างที่ (7) – (9) “กริยา” ที่อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าได้แสดงถึงการกระทำต่อ “กรรม” ที่อยู่ในตำแหน่งด้านหลัง ซึ่งการกระทำและสิ่งที่ถูกกระทำที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนนี้ จะสื่อถึงการรักษาและสิ่งที่ถูกรักษา เช่น ในตัวอย่างที่ (7) กริยา “调”(ปรับ) ได้แสดงการปรับสมดุลของ กรรม “经”(ประจำเดือน) ในตัวอย่างที่ (8) กริยา “益”(เสริม) ได้แสดงการเสริม กรรม “肺气”(ซี่ปอด) ในตัวอย่างที่ (9) กริยา “补”(บำรุง) ได้แสดงการบำรุง กรรม “肾”(ไต) กริยา “散”(สลาย) ได้แสดงการสลาย กรรม “寒”(ความเย็น) กริยา “止”(ระงับ) ได้แสดงการระงับ กรรม “痛”(อาการปวด)

3. โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก”

โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” มักปรากฏอยู่ในส่วนของชื่อยาจีนสำเร็จรูป โดยในโครงสร้างประเภทนี้ คำหรือวลีในตำแหน่งด้านหน้าจะทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายคำหรือวลีในตำแหน่งด้านหลังที่เป็นหน่วยหลัก (Liu, Pan & Gu, 2019) ซึ่งตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” เช่น

(10) 舒筋健腰丸 (ยาเม็ดคลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว)

舒筋健腰 丸
คลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว ยาเม็ด (ลูกกลอน)
[หน่วยขยาย] + [หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“舒筋健腰丸”)

ในตัวอย่างนี้“舒筋健腰”(คลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว) ทำหน้าที่ขยาย“丸”(ยาเม็ด)

(11) 儿童清肺口服液 (ยาน้ำระบายปอดสำหรับเด็กเล็ก)

儿童清肺口服 液
ระบายปอดสำหรับเด็กเล็กแบบรับประทาน ยาน้ำ
[หน่วยขยาย] + [หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“儿童清肺口服液”)

ในตัวอย่างนี้“儿童清肺口服”(ระบายปอดสำหรับเด็กเล็กแบบรับประทาน) ทำหน้าที่ขยาย“液”(ยาน้ำ)

(12) 莲花清瘟胶囊 (ยาแคปซูลดอกบัวรักษาไข้หวัด)

莲花清瘟 胶囊
ดอกบัวรักษาไข้หวัด ยาแคปซูล
[หน่วยขยาย] + [หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“莲花清瘟胶囊”)

ในตัวอย่างนี้“莲花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) ทำหน้าที่ขยาย“胶囊”(ยาแคปซูล)

(13) 参苓白术散 (ยาจีนหลังไป๋จู่ชนิดผง)

参苓白术 散
จีนหลังไป๋จู่ ยาผง
[หน่วยขยาย] + [หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参苓白术散”)

ในตัวอย่างนี้“参苓白术”(จีนหลังไป๋จู่) ทำหน้าที่ขยาย“散”(ยาผง)

(14) 补肾强身片 (ยาเม็ดบำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย)

补肾强身 片

บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย ยาเม็ด (เม็ดที่มีลักษณะเดียวกับยาแผนปัจจุบัน)

[หน่วยขยาย] + [หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

ในตัวอย่างนี้“补肾强身”(บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย) ทำหน้าที่ขยาย“片”(ยาเม็ด)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าโครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” ที่พบในตัวอย่างฉลากยาจีนนั้น “หน่วยขยาย” มักระบุถึงสมุนไพรและสรรพคุณ เช่น “莲花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) ชื่อสมุนไพร เช่น “参苓白术”(เขินหลังไปจู) สรรพคุณการรักษา เช่น “补肾强身”(บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย) ส่วน “หน่วยหลัก” จะระบุถึงลักษณะหรือชนิดของยา เช่น “丸”(ยาเม็ด)“液”(ยาน้ำ) และ“胶囊”(ยาแคปซูล)

4. โครงสร้าง “รวมความ”

โครงสร้าง “รวมความ” คือโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากคำประเภทย่อยเดียวกันหรือคำที่มีความหมายหรือโครงสร้างใกล้เคียงกัน 2 คำหรือมากกว่า 2 คำขึ้นไปมาประกอบรวมกัน ซึ่งหลังจากประกอบรวมกันแล้ว คำเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์กันแบบรวมความ (Fu & Liu, 2022) โครงสร้าง “รวมความ” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่นำมาศึกษานั้น มักจะอยู่ในรูปแบบโครงสร้าง “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” และ “กริยา - กรรม + กริยา - กรรม”

โครงสร้าง “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” เช่น

(15) 头晕目眩 (วิงเวียนศีรษะ ตาลาย)

头 晕 目 眩

ศีรษะ วิงเวียน ตา ลาย

[บทประธาน] - [บทกริยา] + [บทประธาน] - [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“加味逍遥丸”)

(16) 咽干喉痛 (คอหอยแห้ง ปวดในลำคอ)

咽 干 喉 痛

คอหอย แห้ง ลำคอ ปวด

[บทประธาน] - [บทกริยา] + [บทประธาน] - [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“儿童咳液”)

(17) 气虚血瘀 (ซีพร่อง เลือดคั่ง)

气 虚 血 瘀

ซี พร่อง เลือด คั่ง

[บทประธาน] - [บทกริยา] + [บทประธาน] - [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“同仁翮复丸”)

(18) 眼花心悸 (ตาลาย ใจสั่น)

眼 花 心 悸

ตา ลาย (อาการตาลาย) ใจ สั่น (อาการใจสั่น)

[บทประธาน] - [บทกริยา] + [บทประธาน] - [บทกริยา]
(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

ตัวอย่างที่ (15) – (18) ต่างก็มีรูปแบบโครงสร้างที่อยู่ในลักษณะของเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) แสดงความสัมพันธ์กับส่วนบรรยาย (บทกริยา) สองโครงสร้างมาเรียงต่อกัน ซึ่งโครงสร้าง “รวมความ” ของตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในลักษณะนี้ “บทประธาน” จะแสดงถึงอวัยวะของร่างกายที่ผิดปกติ ส่วน “บทกริยา” จะแสดงถึงอาการความผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า โครงสร้าง “รวมความ” ในรูปแบบ “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” นั้น จะเป็นโครงสร้างที่รวมอวัยวะและความผิดปกติของอวัยวะสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน

โครงสร้าง “กริยา - กรรม + กริยา - กรรม” เช่น

(19) 和胃止泻 (สมานกระเพาะ ระวังอาการท้องเสีย)

和	胃	止	泻			
สมาน	กระเพาะ	ระวัง	อาการท้องเสีย			
[กริยา]	-	[กรรม]	+	[กริยา]	-	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“人参健脾丸”)

(20) 滋阴补肾 (บำรุงหยิน บำรุงไต)

滋	阴	补	肾			
บำรุง	หยิน	บำรุง	ไต			
[กริยา]	-	[กรรม]	+	[กริยา]	-	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参茸丸”)

(21) 清热解毒 (ระบายความร้อน ถอนพิษ)

清	热	解	毒			
ระบาย	ความร้อน	ถอน	พิษ			
[กริยา]	-	[กรรม]	+	[กริยา]	-	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“京制牛黄解毒丸”)

ตัวอย่างที่ (19) – (21) ต่างก็มีรูปแบบโครงสร้างที่อยู่ในลักษณะของการกระทำ (กริยา) แสดงความสัมพันธ์กับสิ่งที่ถูกกระทำ (กรรม) สองโครงสร้างมาเรียงต่อกัน ซึ่งโครงสร้าง “รวมความ” ของตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในลักษณะนี้ “กริยา” จะแสดงถึงความสามารถในการรักษา อาทิ กริยาในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ “和”(สมาน)“止”(ระวัง)“滋”(บำรุง)“补”(บำรุง)“清”(ระบาย)“解”(ถอน) ส่วน “กรรม” จะแสดงถึงสิ่งที่ถูกรักษา อาทิ กรรมในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ “胃”(กระเพาะ)“泻”(อาการท้องเสีย)“阴”(หยิน)“肾”(ไต)“热”(ความร้อน)“毒”(พิษ)

5. โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณะนาม”

โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณะนาม” ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปมักปรากฏอยู่ในส่วนของข้อมูลขนาดบรรจุและขนาดและวิธีใช้ สำหรับลักษณะของโครงสร้างประเภทนี้ คำในตำแหน่งด้านหน้าจะเป็นคำบอกจำนวนหรือตัวเลข ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะเป็นคำลักษณะนาม (Liu, Pan & Gu, 2019) ซึ่งคำลักษณะนามที่อยู่ในตำแหน่งด้านหลังนั้นสามารถเป็นได้ทั้งคำลักษณะนามนับนามและคำลักษณะนามนับ

การกระทำ ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “ตัวเลข + ลักษณะนาม” เช่น

(22) 一次 1 丸 (ครั้งละหนึ่งเม็ด)

一 次 1 丸

หนึ่ง ครั้ง หนึ่ง เม็ด (ลูกกลอน)

[ตัวเลข] + [ลักษณะนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณะนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“五子衍宗丸”)

(23) 一次 5 片 (ครั้งละห้าเม็ด)

一 次 5 片

หนึ่ง ครั้ง ห้า เม็ด (เม็ดที่มีลักษณะเดียวกับยาแผนปัจจุบัน)

[ตัวเลข] + [ลักษณะนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณะนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

(24) 一次 5 粒 (ครั้งละห้าเม็ด / แคปซูล)

一 次 5 粒

หนึ่ง ครั้ง ห้า เม็ด (เม็ดที่มีขนาดเล็กมาก) / แคปซูล

[ตัวเลข] + [ลักษณะนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณะนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“益肾兴阳胶囊”)

(25) 一次 1 支 (ครั้งละหนึ่งหลอด)

一 次 1 支

หนึ่ง ครั้ง หนึ่ง หลอด

[ตัวเลข] + [ลักษณะนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณะนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“阳春口服液”)

ตัวอย่างที่ (22) – (25) คำในตำแหน่งด้านหน้าจะเป็นคำบอกจำนวนหรือตัวเลข ได้แก่ “1” และ “5” ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะเป็นคำลักษณะนามซึ่งมีทั้งคำลักษณะนามนับนาม ได้แก่ “丸”(เม็ด)“片”(เม็ด)“粒”(เม็ด / แคปซูล)“支”(หลอด) และคำลักษณะนามนับการกระทำ ได้แก่ “次”(ครั้ง) โดยโครงสร้างประเภทนี้ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปมักระบุถึงจำนวนครั้งที่ใช้และลักษณะหรือชนิดของยา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ว่าด้วยการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง ผู้วิจัยพบโครงสร้างไวยากรณ์จีนของข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชื่อ ยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) จากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถางทั้งสิ้น 5 โครงสร้างด้วยกัน ได้แก่

1) โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยายกับส่วนบรรยาย โดยบทประธาน มักจะ

แสดงถึง อาการ และอวัยวะที่ผิดปกติ อาทิ “食欲”(ความอยากอาหาร) “腰膝”(เอวและเข่า) ส่วนบทกิริยา มักจะบรรยายถึงลักษณะของอาการ และอาการผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น อาทิ “不振”(ไม่เจริญ (อาหาร)) “酸软”(ปวดเมื่อยอ่อนแรง)

2) โครงสร้าง “กิริยา + กรรม” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบการกระทำกับสิ่งที่ถูกกระทำ โดยกิริยา จะสื่อถึงการรักษา อาทิ “和”(สมาน) “止”(ระงับ) “消”(ย่อย) “补”(บำรุง) ส่วน กรรม จะสื่อถึงสิ่งที่ถูกรักษา อาทิ “胃”(กระเพาะ) “泻”(อาการท้องเสีย) “食”(อาหาร) “肾”(ไต)

3) โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่ทำหน้าที่ขยายกับส่วนที่ถูกขยาย โดยหน่วยขยาย มักระบุถึงสมุนไพรและสรรพคุณ เช่น “连花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) สรรพคุณการรักษา เช่น “补肾强身”(บำรุงไต เสริมสร้างร่างกาย) ส่วน “หน่วยหลัก” จะระบุถึงลักษณะหรือชนิดของยา เช่น “丸”(ยาเม็ด) “液”(ยาน้ำ) “散”(ยาผง) และ “胶囊”(ยาแคปซูล)

4) โครงสร้าง “รวมความ” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังเป็นคำประเภทเดียวกันหรือคำที่มีความหมายหรือโครงสร้างใกล้เคียงกัน โดยในโครงสร้าง “รวมความ” รูปแบบ “บทประธาน - บทกิริยา + บทประธาน - บทกิริยา” จะเป็นโครงสร้างที่รวมอวัยวะและความผิดปกติของอวัยวะสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน อาทิ “头晕目眩”(เวียนศีรษะ ตาลาย) “眼花心悸”(ตาลาย ใจสั่น) ส่วนรูปแบบ “กิริยา - กรรม + กิริยา - กรรม” จะเป็นโครงสร้างที่รวมการรักษาและสิ่งที่ถูกรักษาสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน อาทิ “清热解毒”(ระบายความร้อน ถอนพิษ) “祛风除湿”(ขับลม ขจัดความชื้น)

5) โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณะนาม” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าจะแสดงถึงจำนวนตัวเลข ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะแสดงถึงลักษณะนามของสิ่งต่าง ๆ โดยตัวเลขจะบอกถึงจำนวน ส่วนลักษณะนามจะบอกถึงครั้ง (จำนวนครั้ง) ที่ใช้และลักษณะหรือชนิดของยา อาทิ “次”(ครั้ง) “丸”(เม็ด) “片”(เม็ด) “粒”(เม็ด / แคปซูล) “支”(หลอด)

ซึ่งลักษณะโครงสร้างที่พบเหล่านี้ต่างก็สอดคล้องกับหลักโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาจีนของ Huang & Liao (2017) และ Liu, Pan & Gu (2019) อีกทั้งการแสดงความหมายตามตำแหน่งที่ค่อนข้างตายตัวของส่วนประกอบในโครงสร้างดังกล่าว ยังสามารถมีส่วนช่วยให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกอบการแปลผลภยาจีนสำเร็จรูปทั้งในและต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhou (2005) Zhu, Jin, Yu, Duan, Wang & Yang (2010) Zhang & Yun (2018) Luo (2021) และ Fu & Liu (2022) ที่ต่างก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์ในฉลากยาจีนเพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการแปลเป็นภาษาต่างประเทศด้วยกันทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยนี้ได้ศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนในข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ย์จิงถงเหรินถาง ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主

治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ไว้อย่างครอบคลุม ซึ่งโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่พบในงานวิจัยนี้ หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกอบการแปลหลากหลายภาษาสำเร็จรูปอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ อันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภครวมถึงหน่วยงานด้านการแพทย์ทางเลือกในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาแผนปัจจุบันที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ค่อนข้างแตกต่างจากฉลากยาจีนสำเร็จรูป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านไวยากรณ์ภาษาจีนเพื่อใช้เป็นหลักในการแปลฉลากยาภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นุ่มทอง. (2563). *ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เต๋อจิ้น หลี่. (2563). *ไวยากรณ์จีน สำหรับคนไทย A Practical Chinese Grammar for Foreigners* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: หมิ่นอักษร.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2541). *ไวยากรณ์จีนกลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญฉวี. (2553). *พจนานุกรมจีน-ไทย*. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.
- ศญาดา ด่านไทยวัฒนา, ศิริพร พจน์พาณิชย์พงศ์, และวันฉัตร โสฬส. (2564). บทบาทยาจีนหวงฉี (黄芪: Astragalus) ที่ใช้ป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 15(37), 365-376
- Chomsky, N. (2002). *Syntactic Structures*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Fu, T. T., & Liu, S. (2022). Analysis on Syntactic Structure and English Translation of Four-character Traditional Chinese Medicine Zang-fu Pathogenesis Terms. *Chinese Medicine Modern Distance Education of China*, 20(1), 137-139.
- Huang, B. R., & Liao, X. D. (2017). *Xiandai Hanyu*. Beijing: Higher Education Press.
- Liu, Y. H., Pan, W. Y., & Gu, W. (2019). *Practical Modern Chinese Grammar (Third Edition)*. Beijing: The Commercial Press.
- Luo, D. S. (2021). A probe into the English Translation of Functional Language in Chinese Herbal Medicine Instructions. *Modern Communication*, (2), 69-71.
- Zhang, L., & Yun, H. (2018). A Study on Names Indications and Sub-headings of Traditional Chinese Medicine Insert. *Foreign Language Education & Research*, 6(1), 61-65.

Zhou, L. N. (2005). The Exploration of the Name of Chinese Patent Medicine. *Journal of Jinzhou Medical College*, 3(3), 85-87.

Zhu, C., Jin, Y., Yu, M. F., Duan, Y. S., Wang, E. L., & Yang, M. S. (2010). A Simple Study of TCM Double-Word Terms Concept and Its Significance of English Translation. *Chinese Archives of Traditional Chinese Medicine*, 28(2), 398-400.